

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>. (дата звернення: 22.04.2021).

5. Шашенков Я.О. Правове регулювання інформаційних відносин в Інтернет-просторі. *Держава і право. Юрид. і політ. науки : зб. наук. пр.* 2010. Вип. 48. 303–308 с.

Мацук С.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент
кафедри цивільного права і процесу ЗУНУ
Труфанова Ю.В.*

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТУ ДОГОВОРУ ПОЗИЧКИ

Договір позички - це домовленість двох сторін, за якою одна сторона (позичкодавець) безоплатно передає або зобов'язується передати другій стороні (користувачеві) річ для користування протягом встановленого строку. Це визначення викладено у Главі 60, а саме Статті 827 чинного Цивільного кодексу України [6].

Серед інших договорів, договір позички займає самостійне місце і являється безоплатним, проте володіє як усною так і письмовою формою. Він є основною вихідною моделлю, на базі якої будується регулювання цивільно-правових відносин.

Позичка все більше зустрічається серед договорів, у зв'язку із своєю універсальністю. Вона може укладатись як відносно об'єктів, без визначеної вартості, так і для земельних ділянок, автомобілів і т.д. Найбільш популярною для договору позички була культурна сфера, проте, попит на договір позички з'являється і в підприємницькій сфері. Поширеність його використання також обумовлена тим, що він може застосовуватись як фізичними, так і юридичними особами та залишає простір для індивідуальних питань, використовуючи норми закону у своїх інтересах відносно до правової ситуації.

Своєрідність договору позички полягає в тому, що, передаючи річ у користування, позичкодавець не отримує зустрічної вигоди. З огляду на це, безоплатність як системоутворювальний фактор стала причиною виділення договору позички як самостійного виду договорів про передання майна в користування [4, С.127-131].

Предметом договору позички, як правило, є індивідуально визначені речі. Речі визначені родовими ознаками не можуть складати предмет даного договору. Це пов'язано з тим, що за договором позички позичкодавець передає користувачеві річ лише для користування, останній зобов'язується повернути позичкодавцю річ після закінчення строку дії договору (якщо строк у договорі позички не зазначений, то на

вимогу позичкодавця) в такому стані, в якому вона була на момент її передання (тобто, ту ж саму річ) [1, С. 1-14].

За своєю природою, договір може бути як реальним, так і консенсуальним. Якщо момент укладення договору збігається з актом передачі речі у позичку, договір слід вважати реальним. Консенсуальним він буде у випадку, якщо сторони домовилися, що договір слід вважати укладеним з моменту досягнення згоди з усіх його істотних умов у належній формі [5, С. 1-12].

Сторонами договору позики є позичкодавець і користувач. Чинний Цивільний кодекс, враховуючи універсальний характер договору позики, не обмежує можливості яких-небудь осіб по участі в позичкових відносинах у статусі позичкодавця чи користувача. Отже, сторонами договору позики можуть бути будь-які учасники цивільних відносин з перерахованих у частинах 1, 2 ст. 2 Цивільного кодексу України [1].

При цьому якщо нерухоме майно передане у позичку на строк більш ніж на 3 роки, договір підлягає нотаріальному посвідченню та державній реєстрації.

Цікавим є застосування договору позики для органів місцевого самоврядування. Відповідно до Закону України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» питання щодо передачі майна територіальної громади в користування відносяться не лише до компетенції ради. Згідно з Конституцією України та Цивільним кодексом, територіальна громада може бути учасником цивільних правовідносин. Однак згідно зі Статтею 172 Цивільного кодексу територіальні громади набувають і здійснюють цивільні права та обов'язки через органи місцевого самоврядування у межах їхньої компетенції, встановленої законом [2].

Тобто розпоряджатися майном може виключно компетентний орган управління, призначений радою. Але, як правило, майно перебуває у користуванні не у ради чи органу управління — воно передане у господарське відання комунальному підприємству, а відповідно, знаходиться на балансі цього підприємства. Таким чином, робимо висновок, що органи місцевого самоврядування мають право планувати і здійснювати видатки лише на своє утримання або утримання створених ними юридичних осіб, враховуючи об'єктивну потребу в коштах [2].

Варто згадати тако бюджетні позички, які виступають важливим елементом вхідних і вихідних бюджетних потоків.

Бюджетні позички - надання коштів вищестоящих бюджетів нижчестоящим на покриття тимчасового касового розриву (незбігання в часі фінансування видатків і надходження доходів). Для бюджетних позичок характерні – безпроцентність, погашення до заробітної плати поточного року, видача лише нижчестоячому бюджету, що підпорядкований вищестоячому [5, с.187].

Цікавою є судова практика відносно договору позики. Наприклад, керуючись рішенням Рівненського окружного адміністративного суду від

13 жовтня 2020 року по справі №460/3693/20 за позовом Головного управління ДПС у Рівненській області до Товариства з обмеженою відповідальністю "Агро-Зоря" про стягнення коштів за простроченою заборгованістю за фінансовою допомогою.

Суд виніс рішення на користь Головного управління ДПС у Рівненській області, обґрунтувавши свою позицію тим, що:

Згідно з ч.9 ст.17 Бюджетного кодексу України, прострочена заборгованість суб'єкта господарювання перед державою за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету (включаючи плату за користування такими кредитами (позиками) та пеню) стягується з такого суб'єкта господарювання органами доходів і зборів, що є органами стягнення такої заборгованості у порядку, передбаченому Податковим кодексом України або іншим законом, включаючи погашення такої заборгованості за рахунок майна цього суб'єкта господарювання.

Згідно з п.10 Порядку №174, з метою примусового стягнення в установленому законодавством порядку простроченої заборгованості з боржника територіальні органи Державної казначейської служби до кінця місяця, що настає за звітним періодом: інформують органи державної податкової служби за місцем реєстрації боржника про зміну розміру простроченої заборгованості за кредитами та суму нарахованої на неї пені.

Відповідно до п.15 Порядку №174, прострочена заборгованість за кредитами, бюджетними позичками/фінансовою допомогою, яка не погашена боржником протягом 30 календарних днів після настання строку платежу, а також нарахована на суму простроченої заборгованості за кредитом, бюджетною позичкою/фінансовою допомогою пеня стягуються в установленому законодавством порядку органами державної податкової служби за місцем реєстрації боржника відповідно до подання територіальних органів Державної казначейської служби.

Таким чином, суд виніс рішення про стягнення коштів з Товариства з обмеженою відповідальністю "Агро-Зоря" [3].

Проаналізувавши цю справу, я цілком погоджуюсь з рішенням суду, адже найважливішою умовою укладання договорів є їх неухильне дотримання обома сторонами. Як бачимо із судового рішення вище, користувач не зважав на строки такого договору і на повернення коштів.

Отже, договір позички існує досить давно, і його специфіка є досить універсальною для використання. Поширення цього договору сприяє розвитку товарно-грошових відносин, в першу чергу тому, що договір позички – це наслідок добросовісності та культурного розвитку суспільства, адже він входить в систему безоплатних договорів. Важливим аспектом є і бюджетні позички, які складають систему бюджетних трансферів.

Список використаних джерел

1. Бойко Н.М. Особливості предмету договору позички. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія:Право. 2016. С.1-14.
2. Договір позички: про які нюанси слід знати ОМС. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2019/march/issue-3/article-43208.html>
3. Єдиний реєстр судових рішень. Рішення від 15.10.2020. ULR: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92159042>
4. Калаур Іван. Правова природа договору позички як підстави для виникнення права на безоплатне користування річчю. УДК 347. 455. *Національний юридичний журнал: Теорія і практика*. 2016. С.127- 131.
5. Ночовкіна Олена Валентинівна. Договір позички за цивільним кодексом України. *Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук*. Харків. 2016. 212 с.
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435- IV// *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 60. 356 с. (посилання 2020 року).

Мельничук М.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент
кафедри цивільного права і процесу ЗУНУ
Труфанова Ю.В.*

ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА ПОСВІДЧЕННЯ ДОГОВОРІВ ДАРУВАННЯ НЕРУХОМОГО МАЙНА

Укладення договору дарування є досить актуальним в теперішній час та набуває все більшого значення у суспільстві. Зміни соціально-політичного та економічного змісту в нашій державі зумовили істотне піднесення ролі цивільно-правових договорів, зокрема договорів дарування, як одного з найефективніших і найбезпечніших правових засобів опосередкування майнових відносин.

Окремі аспекти договору дарування були предметом дослідження багатьох науковців, серед яких: З.І. Шкундін, М. І. Брагінський, В. В. Новікова, О. С. Яковлев, М.І. Бару, І.Б. Новицький, Т. Ніколаєв, Н. Мещеряков, І. Коробейніков, В. Новіков, А.М. Ісаєв тощо.

Виклад основного матеріалу доцільно розпочати із визначення поняття договору дарування. Згідно статті 717 Цивільного кодексу України, за договором дарування одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність [6].

Результатом посвідчення договору дарування є припинення права власності на предмет дарунку у дарувальника і таке право виникає у